

mognak a motorral, ami bizony le-robban. Alkonyodik. Betolják egy öregúrhoz, késő este hazatérnek. Az anya ijedtségében bejelentette eltűnésüket, ettől viszont az apa ijed meg. Zsuzsika pedig a szobájába menekül: „Lehet, hogy még ma éjszaka megtalálnak a rendőrök.”

Most akkor: mese a mese?

SZEGŐ JÁNOS

(Új KÉZirat Kiadó – Írók Szakszervezete,
Budapest, 2003, 69 oldal, 980 Ft)

JENEI GYULA:

Futóhomok

Az Eső-könyvek sorozat harmadik darabjaként jelent meg a Szolnokon élő költő, szerkesztő és újságíró, Jenei Gyula legújabb munkája.

Nevével eddig főként lírai alkotások kapcsán találkozhattunk; korábbi könyvei (*Hátországban*, *Valahogy*, *A víztorony vitorlái*, *Grafitnap*) után ezúttal tárcái közül válogatott össze és adott közre egy kötetre valót.

A *Futóhomok* című tárcatár az 1994 és 2002 közti időszakban írott több száz kézirat rostálásával nyerte el végleges formáját. A prózai írások túlnyomórészt felkérésre születtek; többségük országos napilapokban jelent meg, egy részük pedig a rádióban hangzott el.

Tartalmát tekintve a könyv nem bomlik tematikus egységekre. A tartalomjegyzéket böngészve egy igen színes körkép mozaikjai rajzolódnak ki előttünk. Közelebbről nézve feltárul a rendszerváltást követő szűk egy évtized története, s a személyes tapasztalatokkal kiegészülve reaktíválódnak az egykori aktualitások, régi események, folyamatok.

Jenei hősei egyszerű emberek; mély, őszinte empátiával fordul az „utca embere” felé. Felismeri, s ami ennél fontosabb, elismeri a hibákat. A hentespult mögött álló, csalni tanuló kereskedőtanoncok éppúgy megragadják figyelmét, mint átalakuló társadalmunk új jelenségei: az internet használata vagy a gyorséttermek elterjedése. A szerző kiváló arányérzékkel jeleníti meg a múlt és a közeli jövő között feszülő jelen rezdüléseit.

A feljegyzések, saját élményforrásból táplálkozó jegyzetek sorjázása közben – szinte észrevétlenül – tárul fel Jenei egyénisége; nyílt állásfoglalása minden esetben a meggyőzés eszközeként funkcionál. A sokszor triviálisnak tűnő kérdések éppen az egyéniség mozgósító erejét kiaknázva tűnnek fel új színben.

Olvasás közben az volt az érzésem, hogy Magyarországa a könyv. Pontosabban: a könyv Magyarország. Az elmúlt évtized Magyarország. Szigorúan rögzített tények, pontos, helytálló reflexiók elegye: látlet. Az ezredfordulóé, a válto-

zásoké, a kelet-európai életérzésé, a mindennapos emberi küzdelmeké.

Ezek a tárcák talán elébe mennek a sorsnak, s mint egy megelőző régészeti feltárás (például bevásárlóközpont építése előtt, esetleg közben), a hibákból is építkezve, a fontosnak vallott értékek megőrzése mellett foglalnak állást. Szerényen, de határozottan, logikus érvekkel, elgondolkodtató példákkal.

Azt mondom, a leletmentés sikerült. Ezek az írások megőriztek valamit, ami már visszavonhatatlanul elmúlt, lecsengett, elhangzott; s noha sokszor magunk is csak tétova kísérleteket teszünk a múlt megidézésére, ehhez a vállalkozásunkhoz korrekt alapot, biztos segítséget nyújt a könyv.

SÜTŐ CSABA ANDRÁS

(*Eső-könyvek, Jászberény–Szolnok, 2003, 145 oldal, 800 Ft*)

HÁY JÁNOS:

A bogyósgyümölcskertész fia

Újabb műfajban jelent meg könyv Háy Jánostól. *A bogyósgyümölcskertész fia* című kötetben tárcanovellákat találunk. Háy akkor vált igazán ismertté, amikor *Dzsigirdűlen – A szív gyönyörűsége* című, a török korban játszódó áltörténelmi regénye megje-

lent. Sikerét megduplázta egy hasonló regénnyel, a velencei kalmár történetére rájátszó *Xanadu – Föld, víz, levegő* című könyvvel. A két, poétikailag és történetét tekintve is izgalmas regény mellett eltörpült, hogy szerzőjük eredetileg költőként startolt, a kritikusok pedig, akik nemigen méltányolták Háy költői teljesítményét, végképp a prózaíró címet osztották rá. *A Kotródóm el* volt aztán az a verseskönyv, amelyre már a magukat igényes líraszakértőnek tartók is bólogattak. Mindeközben a kritikusok többször is elrebetgék a közhelyet, amelyet egyetlen szerző sem szeret hallani: „megtalálta a hangját”.

Háy *Gézagyerek* című drámáját is nagy sikerrel játszották, becsúszott egy mesekönyv is, most meg ez a tárcatár. A bogyósgyümölcskertész legkisebb fia elindul benne szerencsét próbálni. A tárcanovellák hőse egy kicsi faluban gyerekeskedett, kábé olyanban, mint amilyen Vámosmikola lehet. Szedte a bogyósgyümölcsöt, régészkedett, vágott a fővárosba, Nyú Jorkba, a szabad országokba, igazi Levi's farmert akart, mert hogy néz ki, hogy Budára megy szerencsét próbálni, és ő lesz a gimiben az egyetlen, akinek nincsen farmerje. Rockzenész akart lenni, dagadtra gyakorolta az ujját, miközben ráragadt a 70-es, 80-as évek pesti szlengje, meg egy nő; az utóbbiért sokkal jobban meg kellett dolgoznia, mint a szlengért. Például ki kellett ugrania az ötödikről – en-